

מרד הצעירים במפא"י

אהרה דקיקה אך ברורה, שאחד מהשניים חייב להעלים: הניגודים, או פרס.

★ ★ ★

מכת"אש לסיוור אליים

ד כיוון השני בו פעל פרס, בעת ובי-לעונה אחת עם נסיון ההתקרבות לאש-כול, הוביל אל הגוף המזר והבלתי-מגובש ששמו צעירי מפא"י.

ביום הראשון אחרי שובו ארצה, מיהר פרס לאחות את הקרע העמוק בינו לבין משה דיין. אחרי-כך החל מלכד את חזית הצעירים, הסיתה לפעולות מרי והטרדה נגד שלטון החתיקים.

הוא הפעיל את כתבליבי "יוניטד פרס" ללא הסחאה או בוששה. בראש וראשונה אצו לצידו אנשיו במערכת הארץ. יום אחרי יום הופיעו מאמרים וידיעות, שבישרו כי ידו של פרס על העליונה, ושפכו קיתונות אר-סיים של לעג וביזיון על לוי אשכול.

פרס עצמו נזהר שלא להסתכן ישירות בתנועת המרי, הקפיד להישאר בעורף ה-בטוח. מי שלקח את כל העניין ברצינות, וסיכן עצמו בפעולה ישירה, היה משה דיין. בדיוק כמו בתקופה ששניהם שלטו ברמה במערכת הבטחון, תחת חסותו האב-הית של בן-גוריון, כאשר פרס ניהל את מערכתו מתוך חדר שקט ודיין בחזית ה-צבאית ובהתנגשויות רועשות עם בן-גוריון. פעולת האיבה הראשונה של משה דיין היה סיוור אליים, לגשש את כוח עמדותיו של אשכול. משך כל המגעים שקדמו להר-

התימרן הגדול

התקפות מצח. שמעון פרס ולוי

בצמרת השלטון היה גדוש חתי-רות, הסמנת מוקשים, הסעיות אשכול ישבו זה לצד זה בגן-ההתקפות מצח. שמעון פרס ולוי

דיין - בפינה

כירות של מפא"י, שיחה להודעה זו אוסי של הכרות מלחמה גלויה בצמרת הזקנים של מפלגתו. נימוקו הרישמי: "מאחר ש ליובה אליאב לא נתקבל לעבודה במרכז המפלגה, כאחראי על שטח האירגון. אני יודע שליובה אולי איננו יכול לעשות הס-דרים וקומבינציות מסוג ההסדר עם פליישר בבאר-שבע, אבל אין ספק בלבי שיוכל לי-קרב למפלגה חברים רבים העומדים היום מן הצד."

היתה זו סיבה צולעת, הראשונה שנודמי נה לדיין הרוחה. אומנם מינויו של אליאב - ביצועיסט של אשכול אך מקורב רציוני - היה לדיין - היה מחזק את ידי דיין ב-מאבק הפנים-מפלגתי. היו אלה דחוקא לוי אשכול וגולדה מאיר אשר הציעו אותו ל-תפקיד, שפונה עם סילוקו של מיכה שביט, איש שרגא נצר במנגנון המפלגה. אך ה-נסיבות השתנו בינתיים; שרגא נצר תבע את המקום לאיש משלו, וגולדה ואשכול העדי-פו עתה להיענות לבקשתו מאשר למסור עמדת-מפתח במנגנון לידי אחד ממקורביו הצעירים.

★ ★ ★

שותף מפוג ב'

ב אף לא היתה ההתפוצצות הגדולה מחוייבת המציאות. מזכיר המפלגה, ראוי בן ברקת, שפרישת בן-גוריון השאירה אר-תו טובע במים עמוקים, ניסה לפייס את דיין. הוא השיב את חברי לישיבת המז-כירות לבל יוציאו את דבר ההתפטרות החוצה, בהבינו כי הפירסום יקשה על דיין לחזור בו.

והנה - שוב באה הדלפה שדחפה את דיין לעמדות קיצוניות עוד יותר. הפעם היה זה כתב ידיעות אחרונות, שייקה בן-פורת, שהודיע לכל רוחב העמוד הראשון: "דיין התפטר מצמרת מפא"י".

מי יכול היה להדליף את הידיעה? שמו-עות חזקות מאוד אמרו: שמעון פרס. לחר-זוק שמועות אלה באה זהותו של מפרסם הידיעה, בן-פורת, הידוע כמקורב לפרס. ה-חשבון: ההתפטרות תיכנס לתוקמה, דיין ייפגע עוד יותר, יחרף את מלחמתו, ית-פטר אולי גם מן הממשלה. מכיון שפרישה בתנאים אלה כמוה כירידה מן הכמה ה-פוליטית, היה דיין חזל מלהתח מתחרה רציני על כתר המנהיגות של צעירי מפא"י. (המשך בעמוד 15)

כבת הממשלה לא אמר דיין דבר. רק כ-אשר הודיע אשכול, כי הממשלה תישאר כפי שהיתה, סינן דיין ידיעה שלא יסכים לכהן כשר-החקלאות. "הוא גמר את תקו-פתי-ההתמחות שלו תחת בן-גוריון," אמרו דבריו, "אצל אשכול מגיע לו תפקיד חשוב יותר." שר-הבטחון, למשל, אשכול לא נבהל. הוא הודיע כי לא ית-חנן בפני דיין שיכהן בממשלה, וכי אם ברצונו להתפטר - יבושם לו. דיין ספג את מכת-האש, חזר לבסיסו במשרד-החקל-אות. "אבל רק לשלושה חודשים," הזהיר. הממשלה החדשה נשבעה אמונים, תוך הצהרות הפגנתיות על הארמוניה והכנה. אך דיין ידע שיוקרתו נפגעה, וכי לוי אש-כול - איתו ניהל מלחמה עקשנית מזה למעלה משנתיים - יצא מנצח.

★ ★ ★

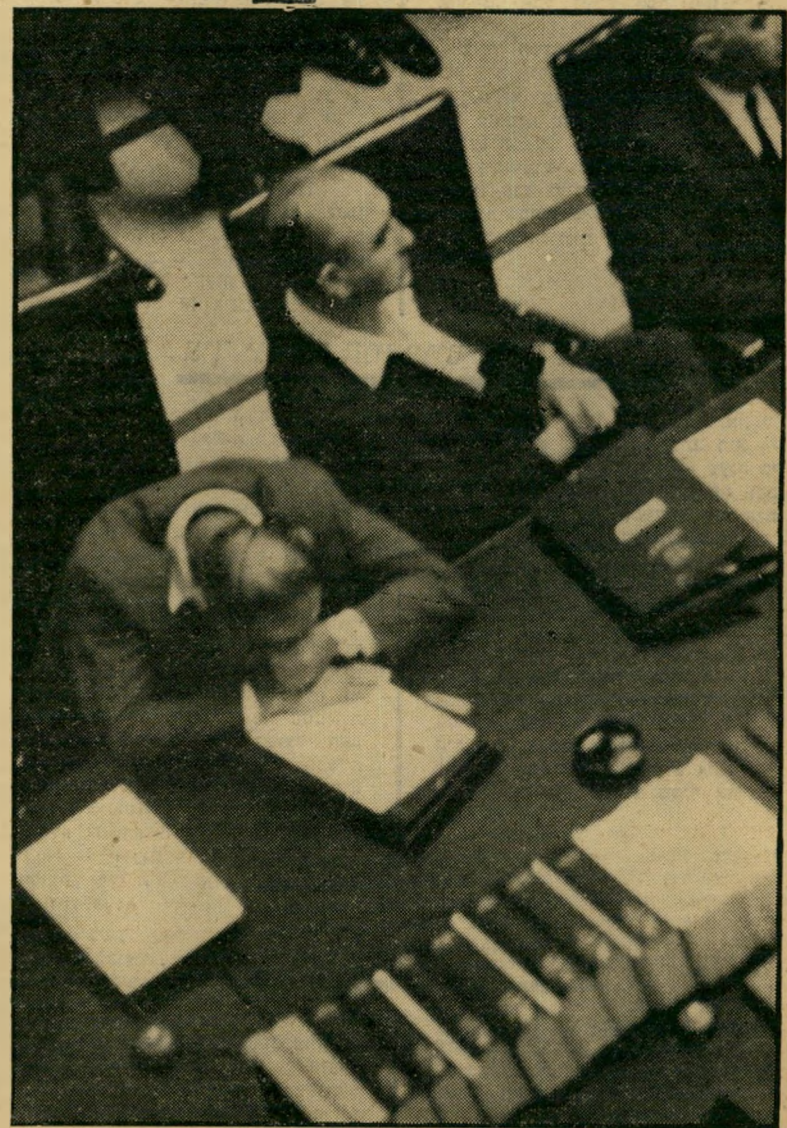
מפקד גרוד מפתער

ש דושת החודשים, עליהם דיבר דיין, היו מבטיחים לו עמדת-כוח כל-שהי בממשלה, מתוכה יוכל לארגן ולתאם את מרד הצעירים, לקראת אופנסיבה כל-לית.

זה בדיוק מה שאשכול לא היה מוכן להניח לו. על כן, תוך כדי מתן ראיון ל-דבר, וכאילו בהיסח-הדעת, מסר אשכול ל-פירסום מכתב ששלח לו משה דיין. נאמר בו: "ל. אשכול, אתה יודע שראיתי בך את הראוי והחייב לקבל את ראשות הממ-שלה מבן-גוריון. עתה, שנטלת על עצמך את תפקידי ראש-הממשלה ושר-הבטחון, הנני שותף מלא ונאמן לתומכים ולמאמינים שתשא בתפקידים כבדים אלה בהצלחה. משה דיין."

המכתב הועתק בכל העיתונים, פגע פגי-עה נוספת ביוקרת דיין. הוא הוצג כאיש-תכסיסים הפכפך, שיום אחד השמיץ את אשכול ואיים עליו, וביום השני שלח לו מכתב מחניף.

דיין, גבר רגיש מאוד, אשר בניגוד לשמ-עון פרס אינו מסוגל לבלוע עלבונות, קפץ מעורו. תגובתו הפעם עלתה בקנה אחד עם התנהגותו כמפקד גדוד גיפים, במלח-מת העצמאות, שדבר בראש הטור הממונע שלו, ועם התנהגותו בהיותו רמטכ"ל, כי-אשר היה מסכן את עצמו בקלות-ראש וב-חוסר-תבונה, בגלל פעולות-הגמול בלתי-חשובות. הוא שלח מכתב התפטרות מלישכת המז-

הברוגז הגדול

דחף את משה דיין למרד גלוי נגד אשכול וזקני מפא"י. עוד לפני ההתפוצצות האחרונה, כאשר ישבו אשכול ודיין זה לצד זה בכנסת, לא הצטיינו ביחסים טובים. עתה פרצה ביניהם מלחמה גלויה.